

MFIPR/2021-2027/18(1)

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowości na lata 2021-2027

Zatwierdzam
Grzegorz Puda

Minister Funduszy
i Polityki Regionalnej

Warszawa, 4 lipca 2023 r.

Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wykaz pojęć	6
Rozdział 1. Cel i zakres wytycznych	8
Rozdział 2. Najważniejsze akty prawne regulujące kwestię korygowania nieprawidłowości	9
Rozdział 3. Warunki ogólne.....	9
Rozdział 4. Definicja nieprawidłowości i źródła informacji o nieprawidłowościach.....	12
Podrozdział 4.1. Źródła informacji o nieprawidłowościach	12
Rozdział 5. Sposoby postępowania z nieprawidłowościami.....	14
Podrozdział 5.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu	15
Podrozdział 5.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność	15
Sekcja 5.2.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność.....	16
Sekcja 5.2.2 Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność	17
Podrozdział 5.3. Stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność	19
Rozdział 6. Obliczanie wartości korekty finansowej	19
Podrozdział 6.1. Obliczanie wartości korekty finansowej w związku z nieprawidłowościami związanymi z udzielaniem zamówień	20
Rozdział 7. Odzyskiwanie środków od beneficjentów	22
Rozdział 8. Nieprawidłowość indywidualna wynikająca z działania lub zaniechania instytucji lub organu państwa – procedura dokonywania korekty finansowej	24
Rozdział 9. Nieprawidłowość systemowa – procedura dokonywania korekty finansowej	25
Rozdział 10. Odpowiedzialność za proces korygowania wydatków.....	25
Rozdział 11. Informowanie KE o nieprawidłowościach	26

Załącznik - Stawki procentowe korekt finansowych i pomniejszeń dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych stosowane w zamówieniach.....28

Wykaz skrótów

CBA – Centralne Biuro Antykorupcyjne

dyrektywa 2017/1371 – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 roku w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz. Urz. UE L 198 z 28.07.2017, str. 29)

ETO – Europejski Trybunał Obrachunkowy

IA – Instytucja Audytowa

IMS – ang. Irregularity Management System – system informatyczny uruchomiony i administrowany przez Komisję Europejską na platformie *Anti-Fraud Information System* (AFIS) w celu umożliwienia państwom członkowskim wywiązywania się z obowiązku informowania o nieprawidłowościach

IP – Instytucja Pośrednicząca

IW – Instytucja Wdrażająca

IZ – Instytucja Zarządzająca

KAS – Krajowa Administracja Skarbowa

KE – Komisja Europejska

KK – Krajowy Kontroler

NIK – Najwyższa Izba Kontroli

OLAF – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych

rozporządzenie o zaliczkach - rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. poz. 2055)

rozporządzenie ogólne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu

Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.)

WS - Wspólny Sekretariat

ufp - ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.)

ustawa – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079)

UZP – Urząd Zamówień Publicznych

Wykaz pojęć

beneficjent - podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 9 rozporządzenia ogólnego;

fundusze UE – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny Plus, Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;

korekta finansowa – korekta, o której mowa w art. 2 pkt 13 ustawy;

korygowanie wydatków – pomniejszenie wydatków kwalifikowalnych w sytuacjach opisanych w Podrozdziale 5.2 lub nałożenie korekty finansowej, o czym mowa w Podrozdziale 5.3 oraz w rozdziale 8;

nadużycie finansowe – nadużycie, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a i b dyrektywy 2017/1371;

nieprawidłowość indywidualna – nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 31 rozporządzenia ogólnego;

nieprawidłowość systemowa – nieprawidłowość, o której mowa w art. 2 pkt 33 rozporządzenia ogólnego;

pierwsze ustalenie administracyjne lub sądowe – wstępna ocena pisemna dokonana przez właściwy podmiot administracyjny lub sądowy, stwierdzająca na podstawie konkretnych faktów istnienie nieprawidłowości, niezależnie od możliwości późniejszego skorygowania lub wycofania twierdzenia dotyczącego istnienia

nieprawidłowości w następstwie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania administracyjnego lub sądowego;

podejrzenie nadużycia finansowego – nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a i b dyrektywy 2017/1371;

podmiot gospodarczy – podmiot gospodarczy, o którym mowa w art. 2 pkt 30 rozporządzenia ogólnego¹;

pomniejszenie wydatków kwalifikowalnych – pomniejszenie, o którym mowa w art. 26 ust. 8 pkt 1 ustawy;

program - program, o którym mowa w art. 2 pkt 20 ustawy;

projekt – projekt, o którym mowa w art. 2 pkt 22 ustawy;

umowa o dofinansowanie projektu – umowa, o której mowa w art. 2 pkt 32 ustawy²;

właściwa instytucja - IZ, IP albo IW, w zależności od tego, która z nich jest odpowiedzialna za realizację danej czynności lub zadania w ramach realizacji programu;

wydatek niekwalifikowalny – wydatek, który nie może podlegać finansowaniu ze środków funduszy UE w ramach projektu;

zamówienie – zamówienie realizowane w ramach projektu, zgodnie z warunkami wynikającymi z ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, z późn. zm.) albo z ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2023 r. poz. 140), albo z umowy o dofinansowanie projektu.

¹ Takie zdefiniowanie podmiotu gospodarczego wyraźnie wskazuje, że nie chodzi jedynie o beneficjenta, lecz również inne osoby fizyczne lub prawne lub podmioty uczestniczące w realizacji projektu, np. podwykonawców.

² Ilekroć w niniejszych wytycznych jest mowa o umowie o dofinansowanie projektu, należy przez to rozumieć również decyzję o dofinansowaniu projektu, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy.

Rozdział 1. Cel i zakres wytycznych

- 1) Niniejsze wytyczne przedstawiają sposób postępowania w zakresie korygowania wydatków, w tym w szczególności ustalania wartości korekt finansowych lub pomniejszeń wydatków kwalifikowalnych, a także odzyskiwania środków nieprawidłowo wydatkowanych w procesie realizacji projektów i wdrażania programów finansowanych ze środków funduszy UE.
- 2) Wytyczne określają sposób postępowania zarówno w przypadku korekt finansowych, których ciężar finansowy ponoszą beneficjenci, jak i instytucje uczestniczące w systemie wdrażania funduszy UE. Zasadniczą część wytycznych stanowi opis sposobu postępowania instytucji w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej. Nieprawidłowości systemowe zostały w niniejszych wytycznych potraktowane jako przypadek szczególny. Ilekroć w niniejszych wytycznych jest mowa o nieprawidłowości, należy przez to rozumieć nieprawidłowość indywidualną, chyba że wskazano inaczej.
- 3) W wytycznych uregulowano również sposób korygowania nieprawidłowości związanych z udzielaniem zamówień. W załączniku do wytycznych zawarto tabelę ze stawkami procentowymi korekt finansowych i pomniejszeń stosowanych w zamówieniach, w zależności od rodzaju stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej. Tabelę opracowano na podstawie decyzji Komisji z dnia 14 maja 2019 r. C(2019) 3452 ustanawiającej wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez Unię w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych.
- 4) Wytyczne zawierają również podstawowe informacje na temat zgłaszania stwierdzonych nieprawidłowości do KE.
- 5) Wytyczne dotyczą korygowania nieprawidłowości jedynie w zakresie środków funduszy UE, należy jednak podkreślić, że na kwotę nieprawidłowości składa się finansowanie UE oraz współfinansowanie krajowe z budżetu państwa i wkład własny beneficjenta. Współfinansowanie krajowe podlega odzyskaniu na podstawie właściwych przepisów, w tym w szczególności art. 207 ufp. (Przepisy art. 207 ufp mają zastosowanie do dochodzenia zwrotu zarówno finansowania UE jak i współfinansowania krajowego z budżetu państwa).

- 6) Wytyczne nie dotyczą sposobu postępowania z wydatkami podlegającymi zwrotowi w ramach projektu, niebędącymi nieprawidłowościami.
- 7) W przypadku programów Interreg, w zakresie nieuregulowanym w przepisach prawa, postanowienia niniejszych wytycznych mają zastosowanie, o ile w dokumentach programowych nie przewidziano innych szczegółowych rozwiązań.

Rozdział 2. Najważniejsze akty prawne regulujące kwestię korygowania nieprawidłowości

- 1) Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, str. 47, z późn. zm.), którego art. 325 obliguje państwa członkowskie do ochrony interesów finansowych UE.
- 2) Dyrektywa 2017/1371.
- 3) Rozporządzenie ogólne.
- 4) Decyzja Komisji z dnia 14 maja 2019 r. C(2019) 3452 ustanawiająca wytyczne dotyczące określania korekt finansowych w odniesieniu do wydatków finansowanych przez Unię w przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych.
- 5) Ustawa.
- 6) Ufp.
- 7) Rozporządzenie o zaliczkach.

Rozdział 3. Warunki ogólne

- 1) Zgodnie z przepisami rozporządzenia ogólnego oraz ufp, państwo członkowskie jest zobowiązane do zapobiegania powstawaniu nieprawidłowości i ich wykrywania, dokonywania korekt finansowych i odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych wraz z odsetkami z tytułu zwrotu tych kwot po terminie oraz, w razie potrzeby, do prowadzenia innych działań naprawczych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.
- 2) Zapobieganie nieprawidłowościom polega przede wszystkim na zaprojektowaniu systemu zarządzania i kontroli w taki sposób, aby zapewnić efektywne i zgodne z obowiązującymi przepisami, w tym w szczególności przepisami unijnymi,

wykorzystanie środków pochodzących z budżetu UE. Zasadniczym elementem sprawnego funkcjonowania tego systemu jest zapewnienie zasobów ludzkich o odpowiednich kwalifikacjach. Ponadto, istotną rolę odgrywają działania informacyjne i edukacyjne skierowane do beneficjentów oraz instytucji uczestniczących w systemie wdrażania funduszy UE.

- 3) Wykrywanie nieprawidłowości ma miejsce podczas szeroko pojętych kontroli wdrażania programów, tj. przede wszystkim podczas kontroli dokumentacji projektu (np. kontrola procedur w zakresie udzielania zamówień), weryfikacji wniosków o płatność przedkładanych przez beneficjenta oraz kontroli w miejscu realizacji projektów prowadzonych przez różne podmioty, w tym w szczególności IZ, IP, IW, KK, WS. Nieprawidłowości mogą zostać wykryte w wyniku audytów lub kontroli wykonywanych przez IA, KE, OLAF, ETO, inne podmioty do tego uprawnione na podstawie odrębnych przepisów, lub na zlecenie tych instytucji. Ponadto, w szczególności w przypadku przedsięwzięć, których realizacja rozpoczęła się przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu, nieprawidłowości mogą być wykrywane na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu bądź w trakcie kontroli, o których mowa w art. 24 ust. 3 ustawy, a więc przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu.
- 4) Stwierdzenie wystąpienia nieprawidłowości (tj. dokonanie pierwszego ustalenia administracyjnego lub sądowego) wiąże się z koniecznością skorygowania wydatków, tj. pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych we wniosku beneficjenta o płatność albo nałożenia korekty finansowej. Ponadto należy dokonać oceny, czy nieprawidłowość wymaga zgłoszenia do KE.
- 5) Podstawą prawną do nałożenia korekty finansowej oraz pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych są przepisy rozporządzenia ogólnego i ustawa.
- 6) Właściwa instytucja w umowie o dofinansowanie projektu określa, zgodnie z art. 206 ust. 2 pkt 8 ufp, warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny.
- 7) Celem korekty finansowej oraz pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych jest doprowadzenie do sytuacji, w której 100% wydatków objętych wnioskiem o płatność skierowanym do KE, będzie zgodnych z mającymi zastosowanie

przepisami prawa. W odniesieniu do projektu korekta finansowa wiąże się z obniżeniem kwoty finansowania UE przyznanej na realizację tego projektu. Kwota korekty finansowej może zostać ponownie wykorzystana w ramach danego programu, jednakże nie może zostać przeznaczona na projekt, który był przedmiotem korekty³.

- 8) W przypadku gdy ma miejsce nieprawidłowość systemowa, dokonanie korekty polega na zmniejszeniu wkładu unijnego dla programu. Jednakże, gdy korekta finansowa nie dotyczy całego programu, kwota korekty może zostać ponownie wykorzystana na dany program, z wyłączeniem projektów dotkniętych nieprawidłowością systemową.
- 9) Odzyskiwanie nieprawidłowo wydatkowanych środków polega na podjęciu działań zmierzających do tego, by beneficjent zwrócił nieprawidłowo wydatkowane środki finansowania UE lub by zostały one odzyskane w drodze pomniejszenia kolejnych płatności na rzecz beneficjenta.
- 10) Działania naprawcze polegają na likwidacji skutków nieprawidłowości i problemów o charakterze systemowym, które mogą mieć wymiar nie tylko finansowy. Poza skorygowaniem nieprawidłowości należy, gdy jest taka potrzeba, podjąć też inne działania. Są one uzależnione od rodzaju stwierdzonego problemu i mogą polegać np. na zapewnieniu beneficjentom lepszej informacji na temat wydatków kwalifikowalnych, podniesieniu kwalifikacji pracowników zajmujących się wdrażaniem programu, zintensyfikowaniu działań kontrolnych. Działania naprawcze należy podjąć możliwie szybko po stwierdzeniu nieprawidłowości lub problemu o charakterze systemowym.

³ Z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w art. 103 ust. 5 rozporządzenia ogólnego (dotyczy instrumentów finansowych).

Rozdział 4. Definicja nieprawidłowości i źródła informacji o nieprawidłowościach

- 1) Definicja nieprawidłowości indywidualnej wskazana w Wykazie pojęć obejmuje trzy przesłanki, które muszą zaistnieć łącznie, aby doszło do wystąpienia nieprawidłowości, tj.:
 - a) naruszenie mającego zastosowanie prawa,
 - b) działanie lub zaniechanie podmiotu gospodarczego oraz
 - c) realny lub potencjalny szkodliwy wpływ na budżet UE, polegający na finansowaniu ze środków tego budżetu nieuzasadnionego wydatku.
- 2) Poprzez naruszenie prawa należy rozumieć nie tylko naruszenie przepisów aktów prawnych powszechnie obowiązujących, takich jak ustawy czy rozporządzenia, ale również zasad i procedur określonych w dokumentach, których obowiązek stosowania wynika z umowy o dofinansowanie projektu lub kontraktu programowego. Naruszenie postanowień umowy o dofinansowanie projektu również może prowadzić do wystąpienia nieprawidłowości.
- 3) Istotnym elementem definicji nieprawidłowości jest pojęcie szkodliwego wpływu na budżet Unii, który może być wpływem realnym (gdy nieprawidłowość została wykryta po jej sfinansowaniu ze środków funduszy UE) albo tylko potencjalnym (gdy nie doszło do sfinansowania nieprawidłowości ze środków funduszy UE, lecz istniało takie ryzyko, gdyby nieprawidłowość nie została wykryta przed rozliczeniem wniosku o płatność). Wystąpienie potencjalnego szkodliwego wpływu jest wystarczające, by można było stwierdzić wystąpienie nieprawidłowości.
- 4) Analiza powyższych elementów definicji nieprawidłowości w odniesieniu do każdego przypadku jest dokonywana przez właściwą instytucję systemu wdrażania na podstawie informacji własnych lub otrzymanych od innych instytucji uprawnionych do kontroli, a także innych podmiotów.

Podrozdział 4.1. Źródła informacji o nieprawidłowościach

- 1) Podstawowym źródłem informacji o nieprawidłowościach są działania prowadzone w szczególności przez następujące podmioty:

- a) instytucje systemu wdrażania poszczególnych programów – IZ, IP, IW - prowadzące kontrole projektów oraz kontrole systemowe, o których mowa w art. 24 ust. 2 ustawy;
 - b) ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego prowadzącego kontrole, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy;
 - c) IA realizującą audyty, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy;
 - d) instytucje unijne - KE, ETO⁴ oraz OLAF⁵ - prowadzące audyty, kontrole lub dochodzenia administracyjne dotyczące wdrażania funduszy UE zarówno u beneficjentów oraz innych podmiotów gospodarczych zaangażowanych w realizację projektów, jak i w instytucjach systemu wdrażania.
- 2) Źródłem informacji o potencjalnych nieprawidłowościach są również ustalenia naruszeń prawa w kontrolach przeprowadzanych przez instytucje spoza systemu wdrażania funduszy UE np. UZP, NIK, regionalne izby obrachunkowe czy rzeczników dyscypliny finansów publicznych. Wyniki kontroli tych instytucji mogą zostać wykorzystane przy sporządzaniu analizy ryzyka, stanowiącej jeden z elementów planowanych czynności kontrolnych instytucji systemu wdrażania.
- 3) Kolejnym źródłem informacji o naruszeniach prawa, które w wyniku oceny właściwej instytucji systemu wdrażania funduszy UE mogą skutkować stwierdzeniem nieprawidłowości, są zawiadomienia przekazane przez organy ścigania⁶, informacje w mediach i zawiadomienia przekazywane przez podmioty prywatne (w tym anonimowe) przede wszystkim instytucjom systemu wdrażania poszczególnych programów.

⁴ Audyty ETO prowadzone są na podstawie art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁵ Podstawę prawną prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji są przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. oraz rozporządzeń Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. i (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r.

⁶ Organami ścigania w Polsce są: prokuratura, policja, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, Służba Celna.

- 4) Ponadto, informacje na temat poprawności wdrażania funduszy UE oraz stwierdzonych nieprawidłowości można uzyskać poprzez weryfikację sprawozdań z realizacji projektów i programów.
- 5) Instytucje zajmujące się wdrażaniem poszczególnych programów powinny analizować informacje pokontrolne lub inne informacje (w tym decyzje) mające istotny wpływ na stwierdzenie nieprawidłowości, sporządzane przez inne podmioty w celu identyfikacji informacji o nieprawidłowościach. W przypadku uzyskania takiej informacji, przed podjęciem działań w zakresie korygowania wydatków i ewentualnym przekazaniem informacji o nieprawidłowości do właściwej instytucji, instytucja otrzymująca tę informację powinna ją w odpowiedni sposób zweryfikować, np. poprzez zasięgnięcie dodatkowych wyjaśnień u zainteresowanych podmiotów, weryfikację dokumentacji, ewentualnie kontrolę na miejscu.

Rozdział 5. Sposoby postępowania z nieprawidłowościami

- 1) Sposób postępowania z nieprawidłowościami uzależniony jest od momentu ich stwierdzenia. Należy wyróżnić następujące sytuacje:
 - a) stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu,
 - b) stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność oraz
 - c) stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność.
- 2) Szczególnym przypadkiem jest postępowanie z nieprawidłowościami indywidualnymi, które powstały na skutek działania lub zaniechania instytucji lub organów państwa, o czym mowa w art. 26 ust. 10 ustawy. Procedura dokonywania korekt w takich sytuacjach została omówiona odrębnie, w Rozdziale 8.

Podrozdział 5.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu

- 1) Z dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu funduszy UE wynika, że część stwierdzanych nieprawidłowości stanowią nieprawidłowości wykryte przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu. Są to przede wszystkim nieprawidłowości stwierdzane podczas weryfikacji wniosków o dofinansowanie projektu i mogą one dotyczyć m. in. nieprawidłowości w zamówieniach (w przypadku projektów rozpoczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie), a także polegać np. na przedłożeniu podrobionych lub przerobionych dokumentów lub poświadczeniu nieprawdy w składanych dokumentach.
- 2) Sposób postępowania z nieprawidłowościami stwierdzonymi przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu uzależniony jest od rodzaju i charakteru nieprawidłowości. Najważniejsze rodzaje przypadków omówiono poniżej.
- 3) W przypadku wystąpienia podejrzenia nadużycia finansowego lub innego przestępstwa, o którym mowa w art. 4 dyrektywy 2017/1371, instytucja może odmówić podpisania umowy o dofinansowanie projektu zgodnie z art. 61 ust. 4 ustawy. Stosownie do przepisów art. 61 ust. 6 ustawy, instytucja powinna w takiej sytuacji powiadomić właściwe organy ścigania.
- 4) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w projekcie, którego realizacja rozpoczęła się przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, jeżeli wartość tej nieprawidłowości nie skutkowałaby uznaniem całości wydatków projektu za niekwalifikowalne oraz nie istnieje podejrzenie nadużycia finansowego, umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta. Wydatki nieprawidłowe nie będą jednak mogły być uznane za kwalifikowalne.
- 5) W sytuacji gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia i nie ma możliwości przeprowadzenia go ponownie w sposób prawidłowy, wartość nieprawidłowości należy obliczyć zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 5.2.1 pkt 2 i 3.

Podrozdział 5.2. Stwierdzenie nieprawidłowości przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność

- 1) Nieprawidłowości stwierdzone przed zatwierdzeniem wniosku beneficjenta o płatność dzielimy na dwa rodzaje: nieprawidłowości stwierdzone przed złożeniem

przez beneficjenta wniosku o płatność oraz nieprawidłowości stwierdzone w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność. Sposób postępowania w obydwu przypadkach przedstawiono w Sekcjach 5.2.1 oraz 5.2.2 niniejszego podrozdziału.

- 2) Podkreślenia wymaga, iż wydatek niekwalifikujący się do dofinansowania, jako potencjalnie szkodliwy dla budżetu UE, wyczerpuje przesłanki nieprawidłowości określone w art. 2 pkt 31 rozporządzenia ogólnego i wymaga podjęcia działań w zakresie korygowania wydatków, o czym mowa w Rozdziale 3 pkt 4.

Sekcja 5.2.1. Stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność

- 1) Szczególną sytuacją jest stwierdzenie nieprawidłowości przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność, np. w trakcie kontroli w miejscu realizacji projektu. Nieprawidłowość nie może być we wniosku o płatność wskazana jako kwalifikowalna, z zastrzeżeniem sytuacji, o których mowa w pkt 2.
- 2) W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia przeprowadzonego z naruszeniem prawa lub warunków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu, beneficjent, w zależności od charakteru i wagi naruszenia, może być uprawniony do częściowego rozliczenia wydatków poniesionych w związku z postępowaniem obciążonym nieprawidłowością. W takim przypadku instytucja kontrolująca lub instytucja zajmująca się weryfikacją wniosków o płatność informuje beneficjenta o konieczności ujęcia we wniosku o płatność wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o kwotę nieprawidłowości.
- 3) W sytuacji, o której mowa w pkt 2, wartość pomniejszenia należy obliczyć zgodnie z następującym wzorem:

$$W_p = W_{kw} \times W\%$$

gdzie znaczenie poszczególnych symboli jest następujące:

W_p - wartość pomniejszenia

W_{kw} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu,

$W\%$ - stawka procentowa pomniejszenia określona w załączniku.

- 4) Instytucja weryfikująca wniosek beneficjenta o płatność jest odpowiedzialna za sprawdzenie, czy beneficjent dokonał odpowiedniego pomniejszenia kwoty wydatków kwalifikowalnych, o którym mowa w pkt 2. W przypadku stwierdzenia, iż beneficjent nie dokonał odpowiedniego pomniejszenia, instytucja weryfikująca wniosek o płatność pomniejsza wydatki kwalifikowalne o kwotę wydatków nieprawidłowych zgodnie z pkt 3.

Sekcja 5.2.2 Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonym przez beneficjenta wniosku o płatność⁷, instytucja weryfikująca wniosek dokonuje pomniejszenia wartości wydatków kwalifikowalnych ujętych we wniosku o płatność złożonym przez beneficjenta. Pomniejszenie następuje o całkowitą kwotę nieprawidłowości zawartą w danym wniosku o płatność, z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w pkt 2.
- 2) W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia przeprowadzonego z naruszeniem prawa lub warunków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu i nie skutkuje ona uznaniem wszystkich wydatków poniesionych w ramach zamówienia za niekwalifikowalne, wartość pomniejszenia należy obliczyć z wykorzystaniem wzoru określonego w sekcji 5.2.1 pkt 3.
- 3) Stwierdzenie nieprawidłowych wydatków we wniosku o płatność przed jego zatwierdzeniem, o czym mowa w art. 26 ust. 8 pkt 1 ustawy, nie wiąże się z obniżeniem finansowania UE dla projektu, z zastrzeżeniem pkt 5 oraz 9 niniejszej sekcji.
- 4) W miejsce wydatków nieprawidłowych beneficjent może przedstawić inne wydatki kwalifikowalne, nieobarczone błędem. Wydatki te mogą być przedstawione w tym samym lub w kolejnych wnioskach o płatność składanych w późniejszym terminie. Jako wydatki nieobarczone błędem należy traktować również wydatki

⁷ W programach Interreg dotyczy to zarówno częściowego wniosku o płatność składanego do KK, jak również wniosku o płatność składanego do WS.

skorygowane w sposób, o którym mowa w sekcji 5.2.1 pkt 2. Instytucja odpowiedzialna za weryfikację wniosków o płatność powinna zwrócić szczególną uwagę na zasadność zastąpienia przez beneficjenta wydatków niekwalifikowalnych innymi wydatkami kwalifikowalnymi.

- 5) W przypadku gdy beneficjent nie może przedstawić do dofinansowania innych wydatków kwalifikowalnych, finansowanie UE dla projektu ulega obniżeniu. Powyższa kwota może zostać wykorzystana na finansowanie innych projektów realizowanych w ramach danego programu.
- 6) O dokonany pomniejszeniu, o którym mowa w pkt 1, oraz o możliwości wniesienia zastrzeżeń zgodnie z art. 26 ust. 9 ustawy, instytucja weryfikująca wniosek o płatność informuje beneficjenta.
- 7) W przypadku pozytywnego rozpatrzenia zastrzeżeń zgłoszonych przez beneficjenta, instytucja – w zależności od konkretnej sytuacji i rozwiązań przyjętych w danym programie – dokonuje odpowiedniej zmiany we wniosku o płatność albo zwraca się do beneficjenta z prośbą o ujęcie zakwestionowanych wydatków w kolejnym wniosku o płatność.
- 8) W ramach systemu zaliczkowego, w sytuacji gdy beneficjent nie wniósł zastrzeżeń, o których mowa w pkt 6, albo zastrzeżenia te zostały rozpatrzone negatywnie, instytucja postępuje zgodnie z uregulowaniami zawartymi w umowie o dofinansowanie projektu.⁸
- 9) W sytuacji gdy beneficjent zawrze we wniosku o płatność wydatek, który wcześniej, w wyniku kontroli lub weryfikacji wydatków, został uznany za nieprawidłowy, instytucja weryfikująca wniosek bada, czy nie zachodzi podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego lub innego przestępstwa, o którym mowa w art. 4 dyrektywy 2017/1371.

⁸ Zgodnie z przepisami ufp umowa o dofinansowanie projektu określa m. in. termin i sposób rozliczenia projektu oraz ewentualnych zaliczek (art. 206 ust. 2 pkt 5), a także warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny (art. 206 ust. 2 pkt 8). Natomiast stosownie do § 3 ust. 5 rozporządzenia o zaliczkach, umowa o dofinansowanie projektu powinna określać terminy i warunki rozliczania zaliczek.

Podrozdział 5.3. Stwierdzenie nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości po zatwierdzeniu wniosku beneficjenta o płatność⁹, zachodzi konieczność nałożenia korekty finansowej na wydatki w ramach projektu. Wiąże się to z obniżeniem całkowitej kwoty finansowania UE dla danego projektu o kwotę nałożonej korekty. Beneficjent w miejsce nieprawidłowo poniesionych wydatków nie ma już możliwości przedstawienia do dofinansowania innych wydatków kwalifikowalnych¹⁰.
- 2) Kwota, o jaką obniżone zostało finansowanie UE dla danego projektu, może zostać przeznaczona na finansowanie innego projektu w ramach tego samego programu.
- 3) Sposób obliczenia wartości korekty finansowej został przedstawiony w Rozdziale 6.
- 4) Sposoby odzyskania od beneficjenta środków nieprawidłowo wydatkowanych zostały omówione w Rozdziale 7.

Rozdział 6. Obliczanie wartości korekty finansowej

- 1) Kwota korekty finansowej jest równa kwocie nieprawidłowości w wysokości odpowiadającej wartości wkładu z budżetu UE. Wartość korekty finansowej należy obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = N_w * W_S$$

gdzie:

W_K – wartość korekty finansowej,

N_w – wartość nieprawidłowości,

⁹ W programach Interreg dotyczy to wniosku o płatność składanego do WS.

¹⁰ Z zastrzeżeniem sytuacji, o której mowa w art. 103 ust. 5 rozporządzenia ogólnego (dotyczy instrumentów finansowych).

W_s – wartość finansowania UE określona procentowo (stopa finansowania)¹¹.

Przykład 1

Beneficjent realizuje projekt szkoleniowy, w ramach którego dokonuje zakupu sprzętu komputerowego, który w przypadku tego projektu jest wydatkiem niekwalifikującym się do dofinansowania. W zatwierdzonym wniosku o płatność ujęta jest kwota zakupu sprzętu komputerowego jako wydatek kwalifikowalny. Cena zakupu sprzętu wynosi 6500 zł. Stopa finansowania UE wynosi 85%.

Wartość korekty finansowej = 6500 zł * 85%.

- 2) W przypadku gdy nieprawidłowość dotyczy zamówienia, należy nałożyć korektę finansową zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale 6.1.

Podrozdział 6.1. Obliczanie wartości korekty finansowej w związku z nieprawidłowościami związanymi z udzielaniem zamówień

- 1) Wartość korekty finansowej związanej z nieprawidłowością indywidualną stwierdzoną w danym zamówieniu jest równa wartości wydatków poniesionych w ramach tego zamówienia objętych finansowaniem UE.
- 2) Wartość korekty finansowej może zostać obniżona, zgodnie z wartością stawki procentowej określonej w załączniku, jeżeli anulowanie całości wydatków poniesionych w ramach zamówienia, finansowanych z funduszy UE, byłoby niewspółmierne do charakteru i wagi nieprawidłowości.
- 3) Wartość korekty finansowej w związku z nieprawidłowością dotyczącą zamówienia należy, z zastrzeżeniem pkt 6, obliczyć według następującego wzoru:

$$W_K = W_{KW} * W_s * W\%$$

gdzie:

W_K – wartość korekty finansowej,

¹¹ W przypadku gdy realizacja projektu podzielona jest na zadania, dla których określono odmienne procentowe wartości dofinansowania, wówczas obliczając wartość korekty finansowej należy uwzględnić W_s określoną dla zadania, w ramach którego pojawiła się nieprawidłowość.

W_{KW} – wartość faktycznie poniesionych wydatków kwalifikowalnych w zamówieniu,

W_S – wartość finansowania UE określona procentowo (stopa finansowania),

$W\%$ - stawka procentowa korekty określona w załączniku.

Przykład 2

Beneficjent realizuje projekt, w ramach którego ogłasza zamówienie na dostawę sprzętu komputerowego. Beneficjent dopuszcza się naruszenia oceny ofert, które nie skutkuje nieważnością zamówienia, stanowi jednak nieprawidłowość wymagającą nałożenia korekty finansowej. Dla tej kategorii nieprawidłowości zgodnie z załącznikiem przewidziano stawkę na poziomie 10%. Suma wydatków kwalifikowalnych faktycznie poniesionych dla tego zamówienia wynosi 800 tys. zł, stopa finansowania 80%. W celu ustalenia wartości korekty finansowej należy posłużyć się załącznikiem, w którym określono stawki procentowe korekt za różne rodzaje naruszeń prawa zamówień:

Wartość korekty finansowej = 800 tys. zł * 80% * 10%.

- 4) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnej, dla której w załączniku nie określono stawki procentowej, stosuje się stawkę procentową odpowiadającą najbliższej rodzajowo kategorii nieprawidłowości.
- 5) W przypadku stwierdzenia w ramach jednego zamówienia kilku nieprawidłowości indywidualnych, wartość korekt finansowych nie podlega sumowaniu. W takiej sytuacji do wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości indywidualnych stosuje się jedną korektę finansową odpowiadającą korekcie o najwyższej wartości.
- 6) Nie jest możliwe obniżenie wartości korekty finansowej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości indywidualnych, które wiążą się z przypadkami nadużyć finansowych lub celowego uprzywilejowania jednego z wykonawców, stwierdzonych w prawomocnym orzeczeniu sądu lub decyzji ostatecznej.

Rozdział 7. Odzyskiwanie środków od beneficjentów

- 1) Z odzyskiwaniem środków mamy do czynienia wówczas, gdy nieprawidłowość została stwierdzona po dokonaniu wypłaty na rzecz beneficjenta lub po zatwierdzeniu wniosku o płatność rozliczającego zaliczkę.
- 2) Procedura odzyskiwania środków określona została w art. 207 ufp i może polegać na pomniejszeniu kolejnych płatności na rzecz beneficjenta, o ile taka możliwość istnieje, albo na dokonaniu przez beneficjenta zwrotu środków na rachunek bankowy wskazany przez właściwą instytucję.
- 3) Należy podkreślić, że choć niniejsze wytyczne dotyczą korygowania wydatków nieprawidłowych jedynie w zakresie środków funduszy UE, to procedurze odzyskiwania podlega również współfinansowanie krajowe. W odniesieniu do środków krajowych również mają zastosowanie przepisy art. 207 ufp.
- 4) Procedura odzyskiwania środków określona w art. 207 ust. 1-9 ufp nie dotyczy beneficjentów będących państwowymi jednostkami budżetowymi.
- 5) Stosownie do przepisów art. 67 ufp, do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60 tejże ustawy, nieuregulowanych w ufp, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, z późn. zm.) oraz odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.).
- 6) Jeśli dana IW jest instytucją spoza sektora finansów publicznych, powinna niezwłocznie przekazać do IP albo do IZ informację o zaistnieniu przesłanek skutkujących koniecznością wydania decyzji o zwrocie. Zakres informacji oraz niezbędne dokumenty towarzyszące takiemu zgłoszeniu określa właściwa IZ albo IP.
- 7) Od decyzji wydanej przez IP lub IW beneficjent może złożyć odwołanie do właściwej IZ. W sytuacji gdy rozpatrywanie odwołań od decyzji IW zostało powierzone IP, beneficjent składa odwołanie do IP. Natomiast w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez IZ, beneficjent może zwrócić się do tej instytucji z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy albo wnieść skargę na

wydaną decyzję do wojewódzkiego sądu administracyjnego bez skorzystania z prawa wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez IZ¹².

- 8) Do egzekucji należności pieniężnych wynikających z decyzji o zwrocie stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2022 r. poz. 479, z późn.zm.).
- 9) Szczegółowe uregulowania dotyczące obowiązków IZ w zakresie prowadzenia rejestru kwot wycofanych określone zostały w Wytocznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących warunków księgowania wydatków oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów polityki spójności na lata 2021-2027.
- 10) W odniesieniu do projektów, dla których dofinansowanie przekazywane jest w formie zaliczek, w przypadku opóźnień w prawidłowym rozliczaniu wydatków, zastosowanie znajduje, co do zasady, przepis art. 189 ufp. Mogą jednakże występować sytuacje, w których beneficjent będzie musiał nie tylko zapłacić odsetki, ale również zwrócić kwotę otrzymanej wcześniej zaliczki. W takim przypadku, w odniesieniu do tego beneficjenta, należy wszcząć procedurę odzyskiwania określoną przepisami art. 207 ufp.
- 11) Zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia o zaliczkach, zaliczka lub transza zaliczki rozliczane są w terminie i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie projektu.
- 12) Właściwa instytucja powinna precyzyjnie uregulować w umowie o dofinansowanie projektu warunki rozliczania zaliczek oraz odzyskiwania środków od beneficjentów zarówno w odniesieniu do wydatków finansowanych w formie zaliczek, jak i wydatków refundowanych.
- 13) Postanowienia niniejszego rozdziału nie dotyczą programów Interreg.

¹² Zgodnie z art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (. Dz. U. z 2023 r. poz. 259, z późn. zm.).

Rozdział 8. Nieprawidłowość indywidualna wynikająca z działania lub zaniechania instytucji lub organu państwa – procedura dokonywania korekty finansowej

- 1) W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, o której mowa w art. 26 ust. 10 ustawy, należy nałożyć korektę finansową na wydatki w ramach projektu, tak jak w przypadku innych nieprawidłowości indywidualnych.
- 2) Konsekwentnie, w przypadku, o którym mowa w pkt 1, nałożenie korekty finansowej skutkuje koniecznością obniżenia finansowania UE dla projektu. Jednocześnie jednak beneficjent nie powinien ponosić ciężaru finansowego korekty. Dlatego, pomimo obniżenia kwoty finansowania UE, beneficjent otrzymuje środki na pokrycie nieprawidłowo poniesionych wydatków. Wydatki te będą stanowiły wydatki niekwalifikowalne w projekcie.
- 3) Wkład anulowany w związku z nałożeniem korekty nie może być ponownie wykorzystany na projekty, które były przedmiotem korekty. Kwota korekty finansowej musi zostać pokryta przez instytucję, której działanie lub zaniechanie spowodowało wystąpienie nieprawidłowości indywidualnej. Uwolniona w ten sposób kwota może zostać przeznaczona na inny projekt w ramach danego programu.
- 4) Jeżeli instytucja, o której mowa powyżej, jest państwową jednostką budżetową, to kwota korekty finansowej zostanie pokryta ze środków budżetu państwa. W pozostałych przypadkach instytucja musi ją pokryć z własnych środków.
- 5) W przypadku uzasadnionego podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości wskutek działania lub zaniechania instytucji, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wszczyna kontrolę zgodnie z art. 26 ust. 11 ustawy.
- 6) Zaistnienie okoliczności, o których mowa w pkt 1, stwierdza, zgodnie z art. 26 ust. 12 ustawy, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

Rozdział 9. Nieprawidłowość systemowa – procedura dokonywania korekty finansowej

- 1) Nieprawidłowość systemowa może wystąpić na różnych szczeblach wdrażania programu i w związku z tym może dotyczyć całego programu albo tylko jego części. W przypadku gdy nieprawidłowość została popełniona przez IW, korekta finansowa nakładana jest przez IP, o ile IZ delegowała jej to uprawnienie na mocy porozumienia albo umowy. W przeciwnym razie korekta nakładana jest przez IZ. W przypadku gdy nieprawidłowość została popełniona przez IP, korekta finansowa nakładana jest przez właściwą IZ. W sytuacji gdy nieprawidłowość została popełniona przez IZ, dokonuje ona autokorekty w odpowiednim zakresie programu, tj. w odniesieniu do całego programu, właściwego priorytetu albo określonego rodzaju projektów.
- 2) Wartość korekty finansowej związanej z nieprawidłowością systemową powinna zostać ustalona zgodnie z zasadami stosowanymi przez KE przy określaniu stawki ryczałtowej korekty finansowej lub ekstrapolacji korekty finansowej. Zasady te określone zostały w załączniku XXV do rozporządzenia ogólnego.
- 3) Kwota korekty finansowej wynikająca z nieprawidłowości systemowej może zostać ponownie wykorzystana na realizację programu, z wyłączeniem projektów objętych korektą finansową. W sytuacji gdy nie ma możliwości wyodrębnienia projektów niedotkniętych nieprawidłowością systemową, korektą finansową objęty jest cały program. Kwota korekty finansowej może zostać wykorzystana w innym programie.
- 4) Rozdział 9 nie ma zastosowania do programów Interreg.

Rozdział 10. Odpowiedzialność za proces korygowania wydatków

- 1) Podmiotami odpowiedzialnymi za proces korygowania wydatków są, co do zasady, instytucje, które zawarły z beneficjentami umowy o dofinansowanie projektu. Instytucje te są również zobowiązane do przekazywania informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach do IZ. W związku z tym, w szczególności na tych instytucjach ciąży również obowiązek analizy wyników kontroli

pochodzących od podmiotów spoza systemu wdrażania funduszy UE, tj. np. NIK czy UZP. Informacje o naruszeniach przepisów i zasad realizacji projektów mogą być bezpośrednio przekazywane do IW/IP/IZ przez te podmioty.

- 2) W przypadku nieprawidłowości systemowych, podmiotem odpowiedzialnym za cały proces korygowania wydatków jest, co do zasady, IZ. Mogą jednak wystąpić sytuacje, w których nieprawidłowość systemowa wystąpiła wskutek błędów popełnionych przez IW i dotyczy ona tylko części priorytetu wdrażanego przez tę instytucję. W takiej sytuacji, jeśli IZ delegowała do IP kompetencje w zakresie korygowania wydatków w przypadku nieprawidłowości systemowych, podmiotem odpowiedzialnym jest właściwa IP.

Rozdział 11. Informowanie KE o nieprawidłowościach

- 1) Zgodnie z art. 69 ust. 12 rozporządzenia ogólnego państwo członkowskie zobowiązane jest do informowania KE o stwierdzonych nieprawidłowościach. Sytuacje, w których należy przekazywać informacje o nieprawidłowościach oraz wyjątki od tego obowiązku, zostały wskazane w Załączniku XII do rozporządzenia ogólnego.
- 2) W Polsce za organizację i koordynację procesu informowania KE o nieprawidłowościach, zgodnie z określonymi przez nią wymogami, w tym weryfikację poprawności formalnej i kompletności zgłoszeń przygotowanych przez IZ, odpowiada Szef KAS. Szef KAS wykonuje również zadania jednostki koordynującej zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS¹³).
- 3) IZ poszczególnymi programami zobowiązane są do terminowego informowania KE o nieprawidłowościach z wykorzystaniem dedykowanego systemu IMS. Odpowiadają one także za poprawność i kompletność informacji o sprawach zawartych w IMS, do czasu zakończenia wszystkich związanych z nimi postępowań.
- 4) Zadania poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za informowanie KE o nieprawidłowościach oraz zasady współpracy między nimi, terminy realizacji tych zadań, a także tryb i zakres informacji przekazywanych w systemie IMS,

¹³ Ang. Anti-Fraud Coordination Service.

stosownie do wymogów KE, szczegółowo określa odrębna procedura Szefa KAS, uwzględniająca specyfikę perspektywy finansowej 2021-2027.

Załącznik - Stawki procentowe korekt finansowych i pomniejszeń dla poszczególnych kategorii nieprawidłowości indywidualnych stosowane w zamówieniach

Kategoria 1: Ogłoszenie o zamówieniu i specyfikacje istotnych warunków zamówienia					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zwanego dalej „TSUE” ¹⁴⁾	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa (W%)
1	Nieopublikowanie ogłoszenia o zamówieniu lub nieuzasadnione bezpośrednio udzielenie zamówienia (tj. niezgodna z prawem procedura negocjacyjna bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu)	art. 86 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, z późn. zm.), zwanej dalej „Pzp” art. 87 ust. 1 i 2, art. 90 ust. 3 Pzp art. 130 ust. 1 pkt 1, art. 152 ust. 1, art. 153, art. 169, art. 170, art. 189 ust. 2, art. 209 ust. 1, art. 214 ust. 1, art. 267 ust. 2 pkt 1, art. 272 ust. 1, art. 276, art. 298, art. 301, art. 305, art. 340, art. 359, art. 454 Pzp,	art. 31 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 1, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/23/UE” art. 26, art. 32 i art. 49 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/24/UE” art. 44 i art. 67–69 dyrektywy Parlamentu Europejskiego	Ogłoszenie o zamówieniu nie zostało opublikowane zgodnie z odpowiednimi przepisami (np. publikacja w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, zwanym dalej „Dz. Urz. UE”, Biuletynie Zamówień Publicznych, zwanym dalej „BZP”, lub Bazie konkurencyjności, zwanej dalej „BK2021”), kiedy jest to wymagane na podstawie właściwych przepisów.	100%
				Dotyczy to również bezpośredniego udzielania zamówień lub procedur negocjacyjnych bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, jeżeli nie spełniono kryteriów ich stosowania.	Jak powyżej, przy czym ogłoszenie opublikowano za pomocą innych odpowiednich środków. ¹⁵⁾

		art. 18 ust. 1, art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2023 r. poz. 140).	i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą 2014/25/UE”		
--	--	--	---	--	--

¹⁴⁾ Przytoczone orzecznictwo odnosi się do przepisów dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.) i dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134 z 30.04.2004, str. 114, z późn. zm.). Przedstawiona wykładnia może jednak być również istotna dla przepisów dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady: 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 1, z późn. zm.), 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.) oraz 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243, z późn. zm.).

¹⁵⁾ Publikacja za pomocą odpowiednich środków oznacza opublikowanie zamówienia w taki sposób, że przedsiębiorstwo mające siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej ma dostęp do odpowiednich informacji dotyczących zamówienia przed jego udzieleniem, dzięki czemu jest w stanie złożyć ofertę lub wyrazić zainteresowanie otrzymaniem takiego zamówienia. W praktyce ma to miejsce, gdy ogłoszenie o zamówieniu opublikowano na szczeblu krajowym (zgodnie z prawodawstwem krajowym lub przepisami w tym względzie) lub zachowano podstawowe normy dotyczące ogłaszania o zamówieniach (dalsze informacje na temat tych norm są zamieszczone w pkt 2.1 komunikatu wyjaśniającego Komisji dotyczącego prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (2006/C 179/02) (Dz. Urz. UE C 179 z 01.08.2006, str. 2).

2	Sztuczny podział zamówień na roboty budowlane / usługi / dostawy	art. 25 ust. 2, art. 28–35 Pzp	<p>art. 8 ust. 4 dyrektywy 2014/23/UE</p> <p>art. 5 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE</p> <p>art. 16 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE</p> <p>wyrok TSUE C-574/10</p> <p>wyrok TSUE T-358/08</p> <p>wyrok TSUE T-384/10</p>	Projekt dotyczący robót budowlanych lub proponowany zakup pewnej ilości dostaw lub usług zostaje sztucznie podzielony na kilka zamówień. W rezultacie wartość każdego zamówienia dotyczącego części robót budowlanych / dostaw / usług jest niższa niż próg określony we właściwych przepisach, co służy uniknięciu publikacji we właściwym publikatorze (Dz. Urz. UE, BZP, BK) ogłoszenia dotyczącego całości prac, usług lub dostaw. ¹⁶⁾	<p>100%</p> <p>(stawkę tę stosuje się, jeżeli danego ogłoszenia o zamówieniu obejmującym roboty budowlane / dostawy / usługi nie opublikowano we właściwym publikatorze, tj. Dz. Urz. UE, mimo że jest to wymagane na podstawie dyrektyw (dyrektywy 2014/23/UE, dyrektywy 2014/24/UE lub dyrektywy 2014/25/UE), lub BZP, lub BK)</p>
---	--	--------------------------------	---	---	--

¹⁶⁾ Takie samo podejście stosuje się również odpowiednio do zamówień podlegających jedynie krajowym przepisom dotyczącym zamówień publicznych oraz w przypadku gdy dzięki sztucznej podziałowi robót budowlanych / dostaw / usług uniknięto publikacji ogłoszeń ich dotyczących zgodnie z tymi przepisami.

				Jak powyżej, przy czym ogłoszenie opublikowano za pomocą innych odpowiednich środków, na takich samych warunkach jak określone w lp. 1.	25%
3	Brak uzasadnienia powodu, dla którego zamówienia nie podzielono na części	art. 25 ust. 2, art. 91 ust. 1 i 2 Pzp	art. 46 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE	Instytucja zamawiająca nie wskazuje głównych powodów, dla których postanowiono nie dzielić zamówienia na części lub nie umożliwiać składania ofert częściowych, co może mieć wpływ na ograniczenie konkurencji.	5%
4	Nieprzestrzeganie terminów składania ofert lub terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu ¹⁷⁾ lub brak przedłużania terminów składania ofert w przypadku wprowadzania istotnych zmian w dokumentach zamówienia	art. 90 ust. 2, art. 131, art. 135 ust. 3, art. 137 ust. 6, art. 138, art. 144, art. 151, art. 158 ust. 1, art. 162, art. 176 ust. 1, art. 194 ust. 1, art. 196, art. 283, art. 296, art. 299 ust. 1 i 2 Pzp	art. 27–30, art. 47 ust. 1 i 3 oraz art. 53 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 45–48, art. 66 ust. 3 oraz art. 73 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE	Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 85% lub termin jest nie dłuższy niż 5 dni.	100%

¹⁷⁾ Terminy te dotyczą procedur otwartych, procedur ograniczonych i procedur konkurencyjnych z negocjacjami. Zwraca się również uwagę na art. 47 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE: „Podczas wyznaczania terminów składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu instytucje zamawiające uwzględniają złożoność zamówienia oraz czas potrzebny na sporządzenie ofert, bez uszczerbku dla terminów minimalnych określonych w art. 27–31”.

				Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 50% (ale o mniej niż 85%). ¹⁸⁾	25%
				Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o co najmniej 30% (ale o mniej niż 50%) lub w przypadku wprowadzania istotnych zmian w dokumentach zamówienia nie przedłużono terminów składania ofert. ¹⁹⁾	10%
				Terminy określone we właściwych przepisach skrócono o mniej niż 30%.	5%
5	Niezapewnienie potencjalnym	art. 66, art. 88, art. 90 ust. 2, art. 133, art. 135 ust. 2, art. 137	art. 29 i art. 34 dyrektywy 2014/23/UE	Czas umożliwiający wykonawcom (tj. potencjalnym oferentom/kandydatom)	10%

¹⁸⁾ Uwzględniając na przykład minimalny termin składania ofert, który wynosi 35 dni (na podstawie art. 27 dyrektywy 2014/24/UE), możliwe są dwa scenariusze: 1) termin wyznaczony przez instytucję zamawiającą wynosił 10 dni, co oznacza skrócenie terminu o 71,4% [= (35-10)/35], w związku z czym uzasadnione jest zastosowanie korekty finansowej według stawki 25%; 2) termin wyznaczony przez instytucję zamawiającą wynosił 10 dni, ale minimalny termin mógł wynosić 15 dni (ponieważ opublikowano wstępne ogłoszenie informacyjne), co oznacza skrócenie terminu o 33% [= (15-10)/15], w związku z czym uzasadnione jest zastosowanie korekty finansowej według stawki 10%.

¹⁹⁾ Por. art. 47 ust. 3 lit. b dyrektywy 2014/24/UE.

<p>oferentom/kandydatom wystarczającego czasu na uzyskanie dokumentacji zamówienia</p> <p>lub</p> <p>ograniczenia w uzyskiwaniu dokumentacji zamówienia</p>	<p>ust. 1–4, art. 141, art. 150, art. 154 ust. 3, art. 155, art. 156, art. 157, art. 161, art. 165 ust. 4, art. 167, art. 168, art. 173,</p> <p>art. 174, art. 179, art. 181, art. 184 ust. 2, art. 185, art. 186, art. 191, art. 192, art. 195 ust. 2–4, art. 201, art. 202 ust. 2–3, art. 203 ust. 2–4, art. 210 ust. 2, art. 212, art. 216, art. 217 ust. 1, art. 272 ust. 1 Pzp</p>	<p>art. 22 i art. 53 dyrektywy 2014/24/UE</p> <p>art. 40 i art. 73 dyrektywy 2014/25/UE</p>	<p>uzyskanie dokumentacji zamówienia jest zbyt krótki (tj. krótszy niż 50% terminu składania ofert określonego w dokumentacji przetargowej, zgodnie ze stosownymi przepisami, lub równy 50% tego terminu), co stwarza nieuzasadnioną przeszkodę w otwarciu zamówień publicznych na konkurencję.</p>	
			<p>Czas umożliwiający wykonawcom (tj. potencjalnym oferentom/kandydatom) uzyskanie dokumentacji zamówienia został skrócony, ale o mniej niż 80% terminu składania ofert, zgodnie ze stosownymi przepisami.</p>	5%
			<p>Czas umożliwiający wykonawcom (tj. potencjalnym oferentom/kandydatom) uzyskanie dokumentacji zamówienia wynosi 5 dni lub mniej</p> <p>lub</p> <p>jeżeli instytucja zamawiająca w żaden sposób nie zapewniła za pośrednictwem²⁰⁾ środków elektronicznych pełnego,</p>	25%

²⁰⁾ W przypadku gdy zapewniono elektroniczny dostęp, ale skrócono okres dostępu, obowiązują odpowiednio powyższe stawki 25%, 10% lub 5%.

				bezpośredniego i darmowego dostępu do dokumentów zamówienia, jak określono w art. 53 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE, jest to poważna nieprawidłowość. ²¹⁾	
6	Nieopublikowanie informacji o przedłużeniu terminów składania ofert ²²⁾ lub brak przedłużenia terminów składania ofert	art. 90 ust. 1 i 2, art. 135 ust. 3, art. 137 ust. 2 i 4–6, art. 143 ust. 1 i 5, art. 157, art. 167, art. 175, art. 185, art. 192, art. 212, art. 271, art. 284 ust. 3, art. 286 ust. 3–7, art. 342 Pzp	art. 3 i art. 39 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 i art. 47 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 i art. 66 dyrektywy 2014/25/UE	Początkowe terminy składania ofert (lub składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu) były prawidłowe zgodnie ze stosownymi przepisami, ale przedłużono je bez odpowiedniej publikacji zgodnie ze stosownymi zasadami (tj. publikacji w Dz. Urz. UE, BZP, BK), natomiast opublikowano tę informację (o przedłużonych terminach) za pomocą innych odpowiednich środków (jak określono w lp. 1).	5%
				Jak powyżej oraz brak publikacji informacji (o przedłużonych terminach) za pomocą innych odpowiednich środków (jak określono w lp. 1)	10%

²¹⁾ Z wyjątkiem przypadków, w których spełniono warunki określone w art. 53 ust. 1 akapit 2 i 3 dyrektywy 2014/24/UE. W takich przypadkach nie stosuje się korekty lub obniżenia wydatków.

²²⁾ Lub o przedłużeniu terminów składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu; terminy te dotyczą procedur ograniczonych i procedur negocjacyjnych z publikacją ogłoszenia o zamówieniu.

				lub brak przedłużenia terminów składania ofert, w przypadku gdy, bez względu na przyczynę, nie dostarczono najpóźniej sześć dni przed ustalonym terminem składania ofert dodatkowych informacji, mimo że wykonawca zwrócił się o nie w odpowiednim czasie. ²³⁾	
7	Przypadki, w których zastosowanie procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego jest nieuzasadnione	art. 153, art. 154, art. 159, art. 165 ust. 1, art. 170, art. 177, art. 181, art. 188, art. 189, art. 195 ust. 1, art. 200 Pzp	art. 26 ust. 4 dyrektywy 2014/24/UE	Instytucja zamawiająca udziela zamówienia w drodze procedury konkurencyjnej z negocjacjami lub dialogu konkurencyjnego w sytuacjach nieprzewidzianych w dyrektywie 2014/24/UE oraz w Pzp.	25%
				Przypadki, w których instytucja zamawiająca zapewniła pełną przejrzystość, w tym uzasadnienie zastosowania tych procedur w dokumentach zamówienia, nie ograniczyła liczby odpowiednich kandydatów do złożenia początkowej oferty, a podczas negocjacji przetargowych zapewniono równe traktowanie wszystkich oferentów.	10%

²³⁾ Por. art. 47 ust 3 lit. a dyrektywy 2014/24/UE. W przypadku procedury przyspieszonej, której dotyczy art. 27 ust. 3 i art. 28 ust. 6 tej dyrektywy, termin ten wynosi cztery dni.

²⁴⁾ Z wyjątkiem przypadków, w których nieprawidłowości te zawierają się już w innego rodzaju nieprawidłowościach określonych w niniejszym załączniku.

8	Nieprzestrzeganie procedury właściwej w zakresie zamówień elektronicznych i zagregowanych ²⁴⁾	art. 61–69 Pzp art. 93, art. 227–238, art. 311–324 Pzp	art. 33–39 dyrektywy 2014/24/UE art. 51–57 dyrektywy 2014/25/UE	Nieprzestrzeganie procedury właściwej w zakresie zamówień elektronicznych i zagregowanych ²⁵⁾ , określonych we właściwych przepisach, co mogło mieć skutek odstrasżający dla potencjalnych oferentów. ²⁶⁾	10%
				W przypadku gdy nieprzestrzeganie przepisów doprowadziło do udzielenia zamówienia na podstawie oferty innej niż ta, która powinna zostać wybrana, uznaje się to za poważną nieprawidłowość. ²⁷⁾	25%
9	Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu kryteriów kwalifikacji lub kryteriów udzielenia zamówienia (i ich wagi), lub warunków realizacji zamówień, lub specyfikacji technicznej lub brak przedstawienia wystarczająco szczegółowego opisu kryteriów udzielenia	art. 87, art. 94–96, art. 104 ust. 3–6, art. 105–109, art. 112–117, art. 134 ust. 1 pkt 4 i 7–9, art. 135 ust. 1 i 2, art. 142, art. 155, art. 156 ust. 1 pkt 8–10, art. 167 ust. 3, art. 173, art. 174, art. 185, art. 192, art. 202 Pzp	art. 31, art. 33, art. 34, art. 36–38 i art. 41 dyrektywy 2014/23/UE oraz załącznik V pkt 7 lit. c i pkt 9 do tej dyrektywy art. 42, art. 51, art. 53, art. 56–63, art. 67 i art. 70 dyrektywy 2014/24/UE, część C pkt 11 lit. c i pkt 18 załącznika V oraz załącznik VII do tej dyrektywy	A. Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu ²⁸⁾ kryteriów kwalifikacji lub kryteriów udzielenia zamówienia (i ich wagi).	25%
			art. 60, art. 71, art. 73, art. 76–79, art. 82 i art. 87 dyrektywy 2014/25/UE, załącznik VIII i załącznik XI lit. A pkt 16 i 19, lit. B pkt 15 i 16 i lit. C pkt 14 i 15 do tej dyrektywy zasada równego traktowania	B. Nieopublikowanie w ogłoszeniu o zamówieniu ²⁹⁾ warunków realizacji zamówień lub specyfikacji technicznej. C. Ani w ogłoszeniu o zamówieniu, ani w specyfikacji zamówienia nie opisano wystarczająco dokładnie kryteriów udzielenia zamówienia ani ich wagi, co skutkuje bezzasadnym ograniczeniem konkurencji (tj. brak wystarczających szczegółów mógł mieć dla potencjalnych oferentów skutek odstrasżający). ³⁰⁾ D. Nie przekazano wszystkim oferentom ani nie opublikowano wyjaśnień lub dodatkowych informacji (związanych z kryteriami kwalifikacji lub kryteriami udzielenia zamówienia) dostarczonych przez instytucję zamawiającą.	10%

	zamówienia i ich wagi lub brak przekazania/publikacji wyjaśnień / dodatkowych informacji		wspomniana w art. 18 dyrektywy 2014/24/UE wyrok TSUE C-6/15 wyrok TSUE C-226/09 wyrok TSUE C-532/06		
--	--	--	--	--	--

²⁵⁾ Przedmiotowe procedury udzielania zamówień publicznych to: umowy ramowe, dynamiczne systemy zakupów, aukcje elektroniczne, katalogi elektroniczne, scentralizowane działania zakupowe i centralne jednostki zakupujące.

²⁶⁾ Na przykład: okres obowiązywania umowy ramowej bez należytego uzasadnienia przekracza cztery lata.

²⁷⁾ Jeżeli niezgodność oznacza, że ogłoszenie o zamówieniu nie zostało opublikowane, wówczas procentową stawkę korekty ustala się zgodnie z lp. 1.

²⁸⁾ Lub dokumentacji zamówienia, jeżeli publikuje się ją wraz z ogłoszeniem o zamówieniu.

²⁹⁾ Lub dokumentacji zamówienia, jeżeli publikuje się ją wraz z ogłoszeniem o zamówieniu.

³⁰⁾ Z wyjątkiem sytuacji, gdy przed upływem terminu składania ofert instytucja zamawiająca na żądanie oferentów wystarczająco dokładnie wyjaśniła kryteria udzielenia zamówienia i ich wagę.

10	<p>Zastosowanie:</p> <p>– kryteriów wykluczenia, kwalifikacji, udzielenia zamówienia</p> <p>lub</p> <p>– warunków realizacji zamówień,</p> <p>lub</p> <p>– specyfikacji technicznej</p> <p>– które są dyskryminacyjne,</p>	<p>art. 94–96, art. 99–105, art. 108, art. 109, art. 112–119, art. 121, art. 124, art. 125 Pzp</p> <p>art. 239–243 Pzp</p> <p>art. 245, art. 246 Pzp</p>	<p>art. 36–38 i art. 41 w związku z art. 3 dyrektywy 2014/23/UE</p> <p>art. 42, art. 56–63, art. 67 i art. 70 w związku z art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE lub załącznik VII do tej dyrektywy</p> <p>art. 60, art. 76–79, art. 82 i art. 87 w związku z art. 36 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE lub załącznik VIII do tej dyrektywy</p>	<p>Przypadki, w których wykonawcy mogli zostać zniechęceni do złożenia oferty ze względu na kryteria wykluczenia, kwalifikacji lub udzielenia zamówienia lub warunki realizacji zamówień obejmujące nieuzasadnione preferencje krajowe, regionalne lub lokalne.</p> <p>Ma to miejsce na przykład, gdy wymaga się od oferentów, aby w momencie składania oferty posiadali:</p> <p>1) zakład lub przedstawiciela w danym kraju lub regionie lub</p> <p>2) doświadczenie lub kwalifikacje w danym kraju lub regionie;³¹⁾</p> <p>3) sprzęt w danym kraju lub regionie.</p>	25%
----	--	--	--	---	-----

³¹⁾ Określenie kryteriów kwalifikacji nie może być dyskryminujące ani ograniczające i musi być powiązane z przedmiotem zamówienia i proporcjonalne. W każdym razie, gdy wystarczająco dokładne opisanie konkretnego wymaganego kryterium selekcji nie jest możliwe, w celu zapewnienia otwarcia na konkurencję do odniesienia zastosowanego w kryteriach kwalifikacji należy dołączyć wyrażenie „lub równoważne”. Przy uwzględnieniu tych warunków korekta finansowa nie jest konieczna.

	gdyż obejmują nieuzasadnione preferencje krajowe, regionalne lub lokalne				
				Jak powyżej, przy czym zapewniono minimalny poziom konkurencji, tj. otrzymano i przyjęto od pewnej liczby wykonawców oferty spełniające kryteria kwalifikacji.	10%
11	Zastosowanie: – kryteriów wykluczenia, kwalifikacji, udzielenia zamówienia lub – warunków realizacji zamówień lub – specyfikacji technicznej – które nie są	art. 95, art. 96, art. 105, art. 108–125 Pzp art. 239–243 Pzp art. 245, art. 246 w związku z art. 16 i art. 17 ust. 2 i 3 Pzp	art. 36–38 i art. 41 w związku z art. 3 dyrektywy 2014/23/UE art. 42, art. 56–63, art. 67 i art. 70 w związku z art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE lub załącznik VII do tej dyrektywy art. 60, art. 76–79, art. 82 i art. 87 w związku z art. 36 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE lub załącznik VIII do tej dyrektywy	Odnosi się to do kryteriów lub warunków, które – mimo że nie są dyskryminujące ze względu na preferencje krajowe, regionalne lub lokalne – prowadzą jednak do ograniczenia wykonawcom dostępu do konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia, na przykład: 1) przypadki, w których minimalne wymagane poziomy zdolności w odniesieniu do konkretnego zamówienia są związane z przedmiotem zamówienia, ale nie są proporcjonalne; 2) przypadki, w których podczas oceny oferentów/kandydatów zastosowano kryteria kwalifikacji jako kryteria udzielenia zamówienia; 3) przypadki, w których wymagane są	10%

dyskryminacyjne w rozumieniu poprzedniego rodzaju nieprawidłowości, ale w inny sposób ograniczają dostęp dla wykonawców				konkretne znaki towarowe/marki/normy, ³²⁾ z wyjątkiem sytuacji, gdy takie wymogi są związane z częściami pomocniczymi umowy i ich potencjalny wpływ na budżet Unii Europejskiej jest wyłącznie formalny.	
				Przypadki, w których zastosowano ograniczające kryteria/warunki/specyfikację, ale mimo to zapewniono minimalny poziom konkurencji, tj. otrzymano i przyjęto od pewnej liczby wykonawców oferty spełniające kryteria kwalifikacji.	5%

³²⁾ Bez dopuszczenia równoważnego znaku towarowego lub marki przez niezastosowanie obowiązkowego wyrażenia „lub równoważne”.

				<p>Przypadki, w których minimalne wymagane poziomy zdolności w odniesieniu do konkretnego zamówienia w sposób oczywisty nie są związane z przedmiotem zamówienia</p> <p>lub</p> <p>przypadki, w których kryteria wykluczenia, kwalifikacji lub udzielenia zamówienia lub warunki realizacji zamówień doprowadziły do sytuacji, w której tylko jeden wykonawca mógł złożyć ofertę, a wyniku tego nie uzasadnia specyfika techniczna danego zamówienia.</p>	25%
--	--	--	--	---	-----

12	Niewystarczająca lub nieprecyzyjna definicja przedmiotu zamówienia ³³⁾	art. 16, art. 99–105 Pzp	art. 3 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-340/02 wyrok TSUE C-299/08 wyrok TSUE C-423/07	Opis w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji warunków zamówienia jest niewystarczający lub niedokładny i może uniemożliwić potencjalnym oferentom/kandydatom pełne określenie przedmiotu zamówienia, co może mieć skutek odstrasżający, potencjalnie ograniczający konkurencję. ³⁴⁾	10%
----	---	--------------------------	---	---	-----

³³⁾ Z wyjątkiem sytuacji, gdy w dyrektywach (dyrektywa 2014/23/UE, dyrektywa 2014/24/UE, dyrektywa 2014/25/UE) dopuszcza się negocjacje lub po opublikowaniu ogłoszenia o zamówieniu wyjaśniono przedmiot zamówienia, a wyjaśnienie opublikowano we właściwym publikatorze.

³⁴⁾ Np. na podstawie skarg lub zawiadomień złożonych w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia ustalono, że specyfikacja warunków zamówienia jest niewystarczająca, aby umożliwić potencjalnym oferentom określenie przedmiotu zamówienia. Liczba zapytań składanych przez potencjalnych oferentów nie jest jednak wskaźnikiem istnienia nieprawidłowości, o ile instytucja zamawiająca udzieli na nie stosownych odpowiedzi zgodnie z art. 47 ust. 3 i art. 53 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE.

13	Niezasadnione ograniczenie podwykonawstwa	art. 121, art. 462 Pzp	art. 38 ust. 2 lub art. 42 dyrektywy 2014/23/UE art. 63 ust. 2 i art. 71 dyrektywy 2014/24/UE art. 79 ust. 3 i art. 88 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-406/14, pkt 34	W dokumentacji zamówienia (np. w specyfikacji technicznej) nakłada się ograniczenia na korzystanie z usług podwykonawców w odniesieniu do części zamówienia ustalonej w sposób abstrakcyjny jako pewien odsetek tego zamówienia niezależnie od tego, czy możliwa jest weryfikacja możliwości potencjalnych podwykonawców i bez podawania zasadniczego charakteru zadań, których to dotyczy.	5%
Kategoria 2: Kwalifikacja oferentów i ocena ofert					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo TSUE	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa

14	Wprowadzono zmiany w kryteriach kwalifikacji (lub specyfikacji technicznej) po otwarciu ofert lub kryteria te (lub specyfikacja) zostały zastosowane nieprawidłowo	art. 16, art. 17 ust. 2, art. 58, art. 91, art. 108–128, art. 137, art. 143, art. 157, art. 175, art. 192 ust. 4 i 5, art. 226 ust. 1 pkt 2, art. 239–252, art. 273, art. 274, art. 284–285, art. 286 ust. 1–8, art. 287 ust. 1 i 2, art. 462–465 Pzp	art. 3 ust. 1 i art. 37 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 i art. 56 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 76 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE	Kryteria kwalifikacji (lub specyfikację techniczną) zmieniono lub niepoprawnie zastosowano na etapie kwalifikacji, czego skutkiem było przyjęcie ofert zwycięskich, których nie należało przyjąć (lub odrzucenie ofert, które należało przyjąć ³⁵⁾), gdyby postępowano zgodnie z opublikowanymi kryteriami kwalifikacji.	25%
15	Ocena ofert na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia różniących się od kryteriów określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji warunków zamówienia lub	art. 239–243 Pzp art. 245–251 Pzp	art. 41 dyrektywy 2014/23/UE art. 67 i art. 68 dyrektywy 2014/24/UE art. 82 i art. 83 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-532/06, pkt 43 i 44 wyrok TSUE C-6/15, pkt 25–36	Kryteriów udzielenia zamówienia (lub odpowiednich podkryteriów lub wag) określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia: 1) nie przestrzegano podczas oceny ofert lub 2) w ocenie tej wykorzystano niepublikowane ³⁶⁾ dodatkowe kryteria udzielenia zamówienia.	10%
	ocena na podstawie dodatkowych kryteriów udzielenia			Jeżeli dwa wyżej wymienione przypadki miały skutek dyskryminujący (na podstawie nieuzasadnionych preferencji krajowych, regionalnych i lokalnych), jest to poważna nieprawidłowość.	25%

	zamówienia, których nie opublikowano				
16	Niewystarczająca ścieżka audytu na potrzeby udzielenia zamówienia	art. 20 ust. 1, art. 71 Pzp	art. 84 dyrektywy 2014/24/UE art. 100 dyrektywy 2014/25/UE	Przedmiotowa dokumentacja (określona w mających zastosowanie przepisach) jest niewystarczająca, aby uzasadnić udzielenie zamówienia, czego skutkiem jest brak przejrzystości.	25%
				Odmowa dostępu do przedmiotowej dokumentacji stanowi poważną nieprawidłowość, ponieważ instytucja zamawiająca nie przedstawia dowodu potwierdzającego zgodność postępowania o udzielenie zamówienia z mającymi zastosowanie przepisami.	100%
17	Negocjacje w toku postępowania o udzielenie	art. 218, art. 223, art. 224, art. 226 Pzp	art. 37 ust. 6 dyrektywy 2014/23/UE art. 18 ust. 1 i art. 56 ust. 3 dyrektywy	Instytucja zamawiająca pozwoliła oferentowi/kandydatowi na modyfikację jego oferty ³⁷⁾ w trakcie oceny ofert, gdy taka modyfikacja prowadzi do udzielenia	25%

³⁵⁾ Chyba że instytucja zamawiająca jest w stanie jasno wykazać, że odrzucona oferta w żadnym wypadku nie wygrałaby, w związku z czym nieprawidłowość nie miała żadnych skutków finansowych.

³⁶⁾ W rozumieniu art. 67 ust. 5 dyrektywy 2014/24/UE i związanego z nią orzecznictwa.

	zamówienia, w tym modyfikacja oferty zwycięskiej podczas oceny		2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 76 ust. 4 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-324/14, pkt 69 wyrok TSUE C-27/15 wyrok TSUE w sprawach połączonych C-21/03 i C-34/03	zamówienia temu oferentowi/kandydatowi lub w kontekście procedury otwartej lub ograniczonej instytucja zamawiająca negocjuje z którymkolwiek oferentami na etapie oceny, co prowadzi do zasadniczej modyfikacji zamówienia w porównaniu z pierwotnymi warunkami określonymi w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia, lub w przypadku koncesji instytucja zamawiająca pozwala oferentowi/kandydatowi na zmianę przedmiotu, kryteriów udzielenia zamówienia oraz minimalnych wymogów w toku negocjacji, przy czym taka zmiana prowadzi do udzielenia zamówienia temu oferentowi/kandydatowi.	
18	Nieprawidłowe wcześniejsze	art. 16, art. 17 ust. 2 i 3,	art. 3 i art. 30 ust. 2 dyrektywy	Kiedy porada, jaką instytucja zamawiająca uzyskała wcześniej ze strony oferenta,	25%

³⁷⁾ Z wyjątkiem procedur negocjacyjnych oraz dialogu konkurencyjnego, a także w przypadku gdy dyrektywy (dyrektywa 2014/23/UE, dyrektywa 2014/24/UE, dyrektywa 2014/25/UE) albo właściwe przepisy krajowe pozwalają oferentowi/kandydatowi na złożenie, uzupełnienie, doprecyzowanie lub skompletowanie informacji i dokumentów.

	związki kandydatów/ofereńców w z instytucją zamawiającą	art. 84, art. 85 Pzp	2014/23/UE art. 18 ust. 1, art. 40 i art. 41 dyrektywy 2014/24/UE art. 36 ust. 1 i art. 59 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE w sprawach połączonych C-21/03 i C-34/03	powoduje zakłócenie konkurencji lub skutkuje naruszeniem zasad niedyskryminacji, równego traktowania i przejrzystości w warunkach określonych w art. 40 i art. 41 dyrektywy 2014/24/UE. ³⁸⁾	
19	Procedura konkurencyjna z negocjacjami z istotną modyfikacją warunków określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia	art. 164 w związku z art. 152 Pzp art. 185 ust. 1, art. 199, art. 278, art. 279, art. 286 ust. 9 Pzp	art. 29 ust. 1 i 3 dyrektywy 2014/24/UE art. 47 dyrektywy 2014/25/UE	W kontekście procedury konkurencyjnej z negocjacjami pierwotne warunki zamówienia uległy istotnym zmianom ³⁹⁾ , przez co konieczne jest ogłoszenie nowego postępowania o udzielenie zamówienia.	25%

³⁸⁾ Taka porada stanowi nieprawidłowość niezależnie od tego, czy zostanie udzielona w czasie sporządzania dokumentacji zamówienia, czy w toku wcześniejszej procedury składania wniosków dotyczących projektów.

³⁹⁾ Zob. art. 29 ust. 3 zdanie drugie dyrektywy 2014/24/UE.

20	Nieuzasadnione odrzucenie rażąco niskich ofert	art. 226 ust. 1 pkt 8 w związku z art. 224 Pzp	art. 69 dyrektywy 2014/24/UE art. 84 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE w sprawach połączonych C-285/99 i C-286/99, pkt 78–86 wyrok TSUE T-402/06, pkt 91	Oferty, które sprawiały wrażenie rażąco niskich w stosunku do robót budowlanych / dostaw / usług, zostały odrzucone, ale przed odrzuceniem tych ofert instytucja zamawiająca nie zwróciła się z pisemnym zapytaniem do zainteresowanych oferentów (np. żądając przedstawienia szczegółowych informacji dotyczących elementów składowych oferty, które uważa za istotne) lub takie zapytanie istnieje, ale instytucja zamawiająca nie jest w stanie dowieść, że dokonała oceny odpowiedzi udzielonych przez zainteresowanych oferentów.	25%
21	Konflikt interesów wpływający na wyniki postępowania o udzielenie zamówienia	art. 17 ust. 3, art. 52, art. 56, art. 109 ust. 1 pkt 6, art. 332, art. 335 ust. 3 Pzp	art. 35 dyrektywy 2014/23/UE art. 24 dyrektywy 2014/24/UE art. 42 dyrektywy 2014/25/UE wyrok TSUE C-538/13, pkt 31–47	Każdy przypadek, w którym stwierdzono nieujawniony lub niewystarczająco ograniczony konflikt interesów, zgodnie z art. 24 dyrektywy 2014/24/UE (lub art. 35 dyrektywy 2014/23/UE, lub art. 42 dyrektywy 2014/25/UE), a danemu oferentowi udzielono danego zamówienia lub danych zamówień. ⁴⁰⁾	100%

⁴⁰⁾ Konflikt interesów mógł zaistnieć już na etapie opracowywania projektu w zakresie, w jakim etap ten miał wpływ na dokumentację zamówienia/postępowanie o udzielenie zamówienia.

22	<p>Zmowa przetargowa/ porozumienie ograniczające konkurencję⁴¹⁾</p> <p>(stwierdzona przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, sąd lub inny właściwy organ)</p>	<p>art. 56 Pzp, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275)</p>	<p>art. 35 dyrektywy 2014/23/UE art. 24 dyrektywy 2014/24/UE art. 42 dyrektywy 2014/25/UE</p>	<p>Przypadek 1a: Oferenci pozostający w zmwie przetargowej działali bez wsparcia ze strony osoby działającej w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, a wykonawcy pozostającemu w zmwie przetargowej lub porozumieniu ograniczającym konkurencję udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień.</p>	10%
----	---	--	---	--	-----

⁴¹⁾ Zmowa przetargowa ma miejsce, gdy grupa przedsiębiorstw uzgadnia podniesienie cen lub obniżenie jakości towarów, robót budowlanych lub usług oferowanych w ramach postępowania/postępowań o udzielenia zamówienia. Niezastosowanie korekty jest uzasadnione, w przypadku gdy oferenci pozostający w zmwie przetargowej działali bez wsparcia osoby działającej w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, a żadnemu z przedsiębiorstw pozostających w zmwie przetargowej nie udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień.

				Przypadek 1b: Jeżeli w postępowaniu o udzielenie zamówienia uczestniczyli tylko wykonawcy będący w zмовie przetargowej, w takim przypadku występuje poważne zakłócenie konkurencji.	25%
				Przypadek 2: W zмовie przetargowej uczestniczyła osoba działająca w ramach systemu zarządzania i kontroli lub instytucji zamawiającej, udzielając wsparcia oferentom pozostającym w zмовie przetargowej, a wykonawcy będącemu w takiej zмовie udzielono przedmiotowego zamówienia lub zamówień. W takim przypadku ma miejsce nadużycie / konflikt interesów po stronie osoby działającej w ramach systemu zarządzania i kontroli, która udziela wsparcia wykonawcom pozostającym w zмовie przetargowej lub instytucji zamawiającej.	100%
Kategoria 3: Realizacja zamówienia					
Lp.	Rodzaj nieprawidłowości	Prawo krajowe dotyczące zamówień publicznych	Prawo Unii Europejskiej oraz orzecznictwo TSUE	Opis nieprawidłowości	Stawka procentowa

23	Modyfikacje elementów zamówienia określonych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji warunków zamówienia niezgodne z przepisami dyrektyw: dyrektywy 2014/23/UE, dyrektywy 2014/24/UE, dyrektywy 2014/25/UE oraz właściwych przepisów krajowych.	art. 454 ust. 2 i art. 455 Pzp	<p>art. 43 dyrektywy 2014/23/UE</p> <p>art. 72 dyrektywy 2014/24/UE</p> <p>art. 89 dyrektywy 2014/25/UE</p> <p>wyrok TSUE C-496/99P, pkt 116 i 118</p> <p>wyrok TSUE C-454/06</p> <p>wyrok TSUE C-340/02</p> <p>wyrok TSUE C-91/08</p>	<p>1. W umowie w sprawie zamówienia wprowadzono modyfikacje (w tym ograniczenie zakresu zamówienia) niezgodne z art. 72 ust. 1 dyrektywy 2014/24/UE albo niezgodne z art. 454–455 Pzp.</p> <p>Modyfikacje elementów zamówienia nie są jednak uznawane za nieprawidłowość podlegającą korekcie finansowej, o ile są spełnione warunki art. 72 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE albo art. 454–455 Pzp, tj.:</p> <p>1) wartość modyfikacji jest niższa od obu następujących wartości:</p> <p>a) progów określonych w art. 4 dyrektywy 2014/24/UE⁴²⁾ oraz</p> <p>b) 10% pierwotnej wartości zamówienia w przypadku zamówień na usługi i dostawy oraz 15% wartości pierwotnego zamówienia w przypadku zamówień na roboty budowlane oraz</p> <p>2) modyfikacja nie zmienia ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia</p>	25% wartości pierwotnego zamówienia oraz nowych prac budowlanych / dostaw / usług (jeżeli takie istnieją) wynikających z modyfikacji.
----	--	--------------------------------	--	---	---

⁴²⁾ Progi te są poddawane korekcie co dwa lata, zgodnie z art. 6 dyrektywy 2014/24/UE.

				<p>ani umowy ramowej.⁴³⁾</p> <p>2. Wprowadzono istotną modyfikację elementów zamówienia (m.in. ceny, charakteru robót budowlanych, czasu realizacji, warunków płatności, stosowanych materiałów), jeżeli modyfikacja ta powoduje, że realizowane zamówienie różni się zasadniczo charakterem od pierwotnie udzielonego zamówienia. W każdym przypadku modyfikacja zostanie uznana za istotną, jeżeli zostanie spełniony co najmniej jeden z warunków określonych w art. 72 ust. 4 dyrektywy 2014/24/UE albo art. 454 ust. 2 Pzp</p>	
--	--	--	--	--	--

⁴³⁾ Pojęcie „ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia lub umowy ramowej” nie zostało zdefiniowane w dyrektywach i nie było dotąd przedmiotem orzecznictwa. Zob. również motyw 109 dyrektywy 2014/24/UE. Dalsze wytyczne w tym zakresie przedstawiono w instrukcji SIGMA nr 38 dotyczącej zamówień publicznych – modyfikacji umów w sprawie zamówień (instrukcja jest dostępna pod adresem <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-38-200117.pdf>): „Modyfikacja jest dozwolona, o ile została wyraźnie przewidziana w klauzulach przeglądowych określonych w pierwotnych dokumentach zamówienia. Klauzule przeglądowe mogą uwzględniać pewien stopień elastyczności w odniesieniu do warunków zamówienia. Modyfikacje umowy w sprawie zamówienia nie mogą być dozwolone tylko dlatego, że zostały wymienione z wyprzedzeniem w dokumentach zamówienia. Klauzule przeglądowe w dokumentach zamówienia muszą być jasne, precyzyjne i jednoznaczne. Klauzule przeglądowe nie mogą być redagowane w sposób ogólny, aby uwzględniać wszystkie możliwe zmiany. Zbyt ogólna klauzula przeglądowa może naruszać zasadę przejrzystości, a ponadto wiąże się z ryzykiem nierównego traktowania. (...) Klauzule przeglądowe muszą określać zakres i charakter możliwych modyfikacji lub opcji, a także warunki, na jakich można je stosować. (...) Klauzule przeglądowe nie mogą zmieniać ogólnego charakteru umowy w sprawie zamówienia. (...) Przykładowo sporządzenie nowej umowy w sprawie zamówienia może być konieczne, jeżeli charakter umowy ulega modyfikacji w taki sposób, że wymagane jest dostarczenie innych produktów lub świadczenie innych usług niż te, które zostały określone w pierwotnej umowie. W takich okolicznościach modyfikacja nie będzie dozwolona, nawet jeśli zakres, charakter i warunki dotyczące innych produktów lub nowych usług zostały ustalone z wyprzedzeniem w jasny, precyzyjny i jednoznaczny sposób”.

			art. 72 ust. 1 lit. b akapit ostatni oraz art. 72 lit. c ppkt (iii) dyrektywy 2014/24/UE	Każdy wzrost ceny przekraczający 50% wartości pierwotnego zamówienia.	25% wartości pierwotnego zamówienia i 100% powiązanych modyfikacji zamówienia (wzrost ceny)
--	--	--	--	---	---